

Nieuwe onderhandelingen provincies over natuurakkoord noodzakelijk

Den Haag/Utrecht, 9 januari 2012

Geachte lezer,

Vier van de twaalf provincies stemden niet in met het natuurakkoord dat Henk Bleker hen probeerde op te dringen. De staatssecretaris zei vooraf dat het akkoord van tafel moest als er ook maar één provincie zou tegenstemmen. Het is de taak van het Interprovinciaal Overleg (IPO) om te zorgen dat de staatssecretaris zich aan zijn woord houdt.

Op 14 december gebeurde er iets opmerkelijks in de Tweede Kamer. Het CDA-kamerlid Ger Koopmans diende een motie in waarin hij voorstelde om de tegenstemmen van de vier provincies te negeren en het deelakkoord natuur onverkort uit te voeren. Voordat het onderhandelingsakkoord aan twaalf provincies werd voorgelegd dreigde Bleker nog met een noodwet als de provincies niet unaniem zouden voorstemmen. Toen die intimidatie blijkbaar niet werkte, werden de tegenstanders simpelweg genegeerd. De motie van Koopmans werd aangenomen met de steun van het CDA, de VVD, de PVV en de SGP. De onderhandelingen met de provincies werden daarmee een wassen neus, en het akkoord kan voortaan beter een dictaat genoemd worden. De motie is ondemocratisch, getuigt van onbehoorlijk bestuur en kan daarom niet worden uitgevoerd.

De staatssecretaris houdt de provincies in een wurggreep. Zij krijgen de zorg voor de natuur in hun maag gesplitst, maar dan wel met een korting op het budget van maar liefst 72%. Gaan zij niet akkoord met het voorstel, dan houdt Henk Bleker de geldkraan helemaal dicht, en dan kunnen de provincies niet verder met projecten die al jarenlang in de maak zijn en waar al toezeggingen en juridische verplichtingen over aangegaan zijn. Die toezeggingen en verplichtingen zijn niet misselijk. Het gaat om grootschalige gebiedsontwikkelingen in alle provincies. Veel integrale projecten waarbij plattelandsontwikkeling, landbouw, herinrichting, waterberging en -veiligheid, recreatie en natuur integraal worden opgepakt. Projecten waarmee de leefbaarheid van (zwakke) regio's een enorme impuls wordt gegeven komen op de tocht. Dit akkoord gaat over veel meer dan alleen natuur. Het is letterlijk slikken of stikken voor de provincies.

Een aantal provincies kan zijn eigen projecten blijven voortzetten omdat ze, door verkoop van nutsaandelen, over forse reserves beschikken. Maar zij stemmen daarmee ook in met de rest van het akkoord. Daarin wordt bepaald dat 128.000 hectare grond niet meer wordt aangekocht om de snippers groen in ons land met elkaar te verbinden, dat er 150 planten- en diersoorten hun bescherming verliezen, en dat de jacht geopend wordt op een fors aantal dieren. Ook het feit dat sommige provincies geen miljoenen op de bank hebben, wordt terzijde geschoven. Ook dient er afstemming plaats te vinden tussen de provincies onderling over het natuurbeleid, omdat anders veel investeringen ineffectief zullen zijn. Afstemming is nodig voor een maximaal rendement van de investeringen.

Hoewel het erop lijkt dat Europese boetes voor rekening van het Rijk komen, worden de provincies wel feitelijk verantwoordelijk voor de schade die dit vernietigende beleid gaat toebrengen aan de natuur in Nederland. Nederland is gehouden aan Europese verdragen en kan dus een tik op de vingers verwachten. Dat is al eerder gebeurd in verband met de Hedwigepolder, en Blekers dossier bij Eurocommissaris Potočnik van Milieu groeit gestaag. Dit akkoord is onrechtmatig omdat het haaks staat op de verplichtingen voor soortenbescherming die Nederland is aangegaan met de ondertekening van de Europese verdragen van Bern en Bonn. Ondanks de financiële problemen dienen wij ons aan die verplichtingen te houden. Als Nederland

scoren wij het slechtst op soortenrijkdom en bescherming van leefgebieden. De kwaliteit van onze natuur gaat ieder jaar achteruit. Juist in ons dichtbevolkte en versnipperde Nederland moeten wij investeren om de levensvatbaarheid van planten en dieren overeind te houden. Die natuur is niet alleen voor planten en dieren onmisbaar maar zeker voor ons en de generaties na ons.

Waar de staatssecretaris verder geen antwoord op gegeven heeft is de vraag hoe het gebied dat nog wel aangekocht mag worden kan worden onderhouden. Sloten moeten gedregd, stormschade moet worden opgeruimd, wil de natuur toegankelijk blijven voor mensen. Uit berekeningen blijkt dat er nog een gat van 100 miljoen zit in de begroting van Bleker.

En intussen maakt deze regering wel 130 miljoen euro vrij om 130 km/u te mogen rijden op de snelweg. Van Utrecht naar Maastricht levert dat een tijdwinst op van zeven minuten. En ondertussen gaat de regering wel door met het miljardenproject van de JSF. De Verenigde Staten bezinnen zich op een exit-strategie, maar Nederland blijft koppig inzetten op een vliegtuig dat inmiddels al ruim vier keer zo veel kost als beloofd. Door slechts twee JSF's te schrappen, zou de hele natuurvernietigingoperatie al van tafel kunnen en is het gat van Bleker van 100 miljoen voor 2012 gedicht. Of neem de hypotheekrenteaf trek, waar we jaarlijks 11 miljard aan besteden. Slechts een kleine ingreep zou de natuur kunnen redden.

Zo kan de overheid niet met de natuur omgaan, en zo kan de staatssecretaris niet met de provincies omgaan. Het is de taak van het Interprovinciaal Overleg (IPO), dat de onderhandelingen deed namens de provincies, om nu voet bij stuk te houden. Dit akkoord is niet unaniem geaccepteerd, en het moet dus van tafel. De oude afspraken, vastgelegd in de Wet Inrichting Landelijk Gebied, zijn nog steeds geldig. Wat ons betreft blijven ze geldig. Dat zou getuigen van een betrouwbare overheid. Het is de taak van het IPO om dat standpunt uit te dragen.

Veel provincies hebben terecht gewezen op de onduidelijkheid van het akkoord. Al tijdens de onderhandelingen bleek dat Rijk en Provincies het niet eens konden worden over de feiten. Dat ontdekte het journalistieke onderzoeksprogramma Argos¹. De memorie van toelichting die het IPO opstelde kon niet rekenen op een handtekening van de staatssecretaris. En wat de gevolgen zijn voor de kwaliteit van de natuur, en daarmee voor de verplichtingen die Nederland heeft vanwege nationale wetten en internationale verdragen, is ook onduidelijk. De Stichting Das & Boom heeft via de rechter al weten af te dwingen dat de provincie Limburg verbindingzones moet realiseren. De volgende rechtszaak is in voorbereiding. De provincies gaan daarmee een onzeker avontuur tegemoet, dat terecht op weinig draagvlak kan rekenen. Het IPO mag dat niet accepteren. Het is de taak van het IPO om te voorkomen dat staatssecretaris Bleker de provincies tegen elkaar uitspeelt. Bleker moet opnieuw aan tafel, ditmaal met een eerlijk voorstel dat zich houdt aan internationale verdragen, met de benodigde financiële middelen en dat wel kan rekenen op breed draagvlak.

Henk van Gerven, kamerlid SP

Anne-Marie Mineur, fractievoorzitter Statenfractie SP Utrecht

¹ http://www.onjo.nl/Item.2569.0.html?no_cache=1&tx_ttnews%5Btt_news%5D=54212